

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/62/2009

OPINIA SPOŁECZNA O KORUPCJI W POLSCE

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2009

PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

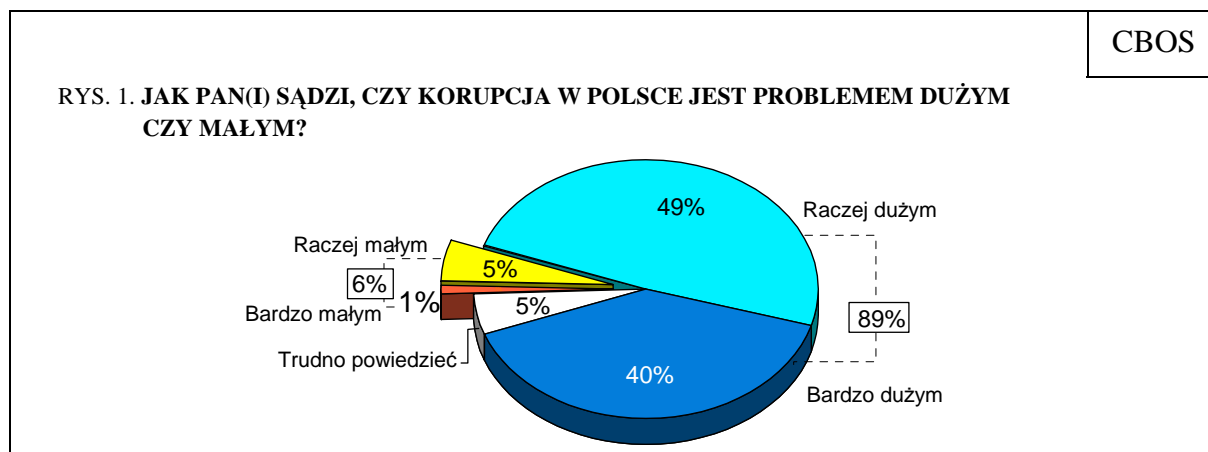

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
3 października 2008 roku

Badania prowadzone przez nas od wielu lat¹ wskazują, iż wśród licznych problemów życia publicznego w Polsce korupcja pojawia się niezmiennie w czołówce spraw, które wymagają naprawy – zwykle tuż za bezrobociem, biedą czy służbą zdrowia². W kwietniowym sondażu³ po raz kolejny przyjrzelśmy się zagadnieniu korupcji, badając m.in. opinie na temat jej występowania w Polsce oraz skuteczności podejmowanej z nią walki.

SKALA ZJAWISKA

Zdecydowana większość badanych (89%) uważa, że korupcja w naszym kraju stanowi duży problem, w tym dwie piąte (40%) – że bardzo duży. Za ledwie co szesnasty ankietowany (6%) ocenia zasięg korupcji w Polsce jako nieznaczny, w tym jedynie nieliczni (1%) – jako bardzo mały.

¹ Dzięki uprzejmości Fundacji Batorego częściowo powtórzyliśmy wskaźniki stosowane w badaniach CBOS zleczanych przez Fundację w latach 2000–2006, a w niniejszym opracowaniu powołujemy się na wyniki tych badań. W przygotowaniu komunikat CBOS o osobistych doświadczeniach Polaków związanych z wręczaniem i przyjmowaniem łapówek.

² Zob. Codzienne doświadczenia korupcyjne Polaków. Barometr korupcji 2006 – raport z badań, Warszawa 2006 (oprac. A. Kubiak).

³ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (227) przeprowadzono w dniach 2–8 kwietnia 2009 roku na liczącej 1094 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

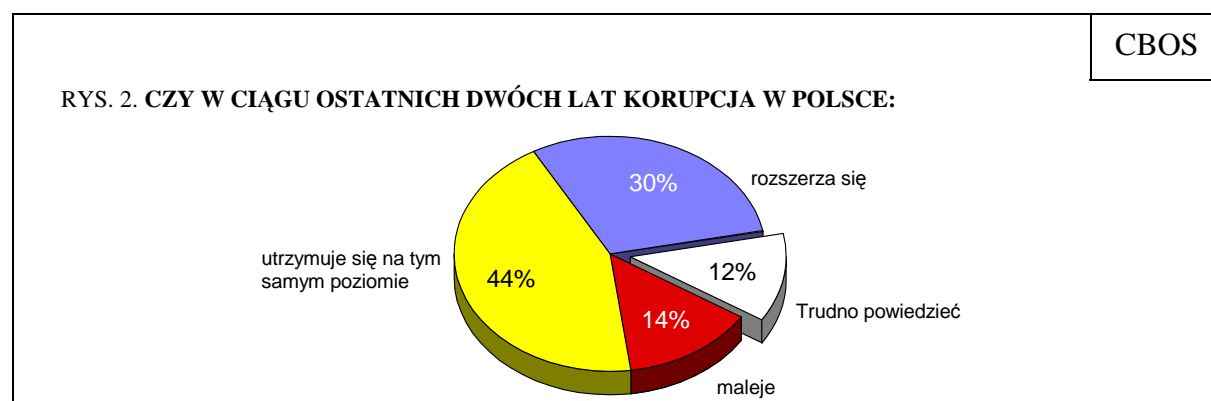
Mimo że opinie na temat rozmiarów korupcji w naszym kraju są w dalszym ciągu krytyczne, w ostatnich trzech latach nieznacznie (z 93% do 89%) zmniejszył się odsetek badanych uważających, że stanowi ona duży problem społeczny, natomiast z 2% do 6% wzrosła liczba osób przekonanych, że zjawisko to nie jest szczególnie znaczące. Znamienne jednak jest, że aż o 27 punktów (z 67% do 40%) zmniejszył się odsetek badanych, według których korupcja w Polsce jest problemem bardzo dużym.

Tabela 1

Jak Pan(i) sądzi, czy korupcja w Polsce jest problemem dużym czy małym?	Wskazania respondentów według terminów badań									
	VII 1991	II 1992	VII 2000	VIII 2001	II 2003	XII 2003	V 2004	XII 2005	II 2006	IV 2009
	w procentach									
Bardzo dużym	33	49	46	68	68	65	75	71	67	40
Raczej dużym	38	37	40	25	23	25	20	22	26	49
Dużym	71	86	86	93	91	90	95	93	93	89
Raczej małym	15	8	6	2	2	2	1	2	2	5
Bardzo małym	2	1	0	1	0	1	0	0	0	1
Małym	17	9	6	3	2	3	1	2	2	6
Trudno powiedzieć	12	5	8	5	6	7	4	4	5	5

Cechy społeczno-demograficzne w zasadzie nie różnicują opinii na omawiany temat. Postrzeganiu problemu korupcji jako nieistotnego jedynie nieznacznie sprzyjają wyższe dochody *per capita* (zob. tabele aneksowe).

Mimo iż Polacy zdecydowanie rzadziej postrzegają korupcję jako bardzo duży problem społeczny, w ciągu ostatnich dwóch lat raczej nie nastąpiło – według nich – ograniczenie tego zjawiska w skali kraju. Dwukrotnie więcej badanych uważa, że w tym okresie korupcja raczej wzrosła, niż zmalała (30% wobec 14%). Najczęściej jednak badani nie dostrzegają żadnych istotnych zmian w tym względzie, sądząc, że od dwóch lat korupcja w Polsce utrzymuje się na tym samym poziomie.

Przekonanie, że poziom korupcji w Polsce pozostaje stabilny, dominuje we wszystkich elektoratach partyjnych, z tym że osoby niezamierzające głosować w potencjalnych wyborach parlamentarnych, a także zwolennicy PSL i PiS nieco częściej niż pozostali sądzą, że w ostatnich dwóch latach korupcja w naszym kraju się rozszerza. Przeciwnego zdania stosunkowo częściej niż inni są sympatycy PO.

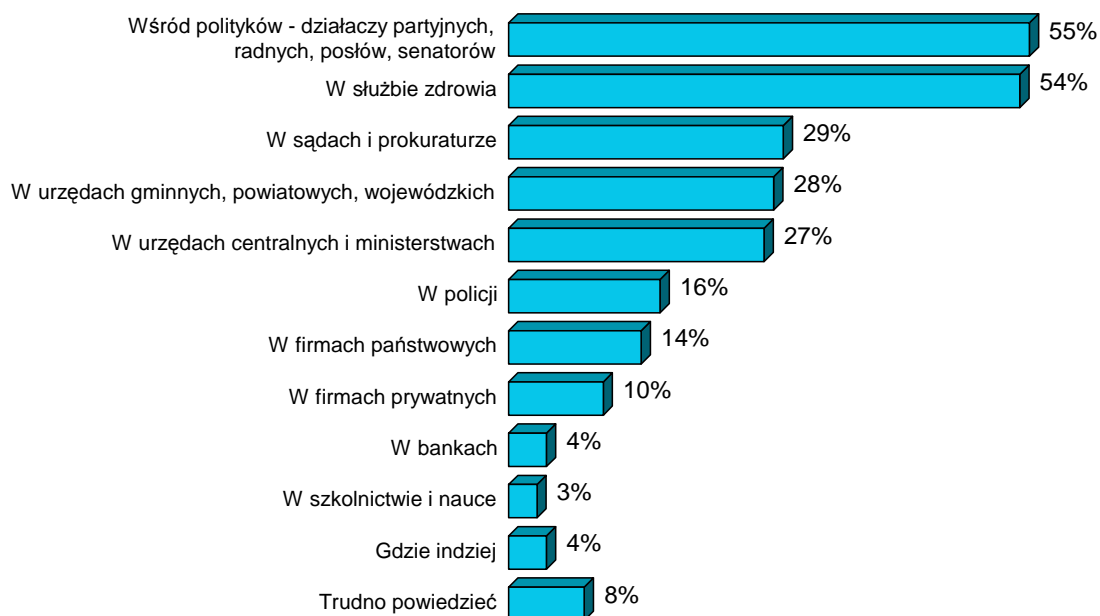
Tabela 2

Potencjalne elektoraty*	Czy w ciągu ostatnich dwóch lat korupcja w Polsce:			
	rozszerza się	utrzymuje się na tym samym poziomie	maleje	Trudno powiedzieć
	w procentach			
PO	25	44	26	5
PiS	32	46	16	6
PSL**	33	44	20	3
SLD	24	56	12	8
Niezdecydowani	30	45	7	18
Niezamierzający głosować	35	41	9	15

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych
 ** Odpowiedzi potencjalnych wyborców PSL należy traktować ostrożnie z powodu niewielkiej ich liczebności w badanej próbie

Dziedziny życia społecznego, w których – zdaniem Polaków – korupcja występuje obecnie najczęściej, to przede wszystkim polityka i służba zdrowia. Przekonanie takie wyraża ponad połowa badanych (odpowiednio: 55% i 54%). Nieco ponad jedna czwarta za najbardziej skorumpowane instytucje uznaje sądy i prokuraturę (29%), a także urzędy administracji samorządowej (28%) i centralnej (27%). Rzadziej – zdaniem badanych – problem korupcji dotyczy policji (16%), firm państwowych (14%) oraz przedsiębiorstw prywatnych (10%). Tylko nieliczni twierdzą, że do dziedzin, w których korupcja występuje najczęściej, należą banki (4%) oraz szkolnictwo i nauka (3%). Co dwunasty ankietowany (8%) nie potrafi wskazać żadnej konkretnej sfery życia społecznego, która w większym stopniu niż inne borykałaby się z problemem korupcji.

RYS. 3. CO JAKIŚ CZAS MÓWI SIĘ O KORUPCJI W RÓŻNYCH DZIEDZINACH NASZEGO ŻYCIA SPOŁECZNEGO. W KTÓRYCH Z WYMIENIONYCH DZIEDZIN, PANA(I) ZDANIEM, KORUPCJA WYSTĘPUJE NAJCZĘŚCIEJ?

* Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż jedną dziedzinę

Od grudnia 2007 roku istotnie (o 11 punktów procentowych) wzrosło przekonanie o korupcji wśród polityków – działaczy partyjnych, radnych, posłów i senatorów. W związku z tym po czterech latach polityka ponownie (choć tym razem minimalnie) wyprzedziła służbę zdrowia i znalazła się na pierwszym miejscu wśród najbardziej skorumpowanych – w opinii społecznej – dziedzin życia publicznego. Z pewnością nie bez wpływu na ten fakt pozostały niedawne wydarzenia dotyczące konfliktów na styku polityki i biznesu, jak chociażby głośne sprawy senatora Tomasza Misiaka czy wicepremiera Waldemara Pawlaka. Minimalnie na niekorzyść zmieniło się postrzeżenie korupcji jako problemu urzędów gminnych, powiatowych i wojewódzkich (wzrost wskazań z 25% do 28%) oraz banków (wzrost z 2% do 4%). Natomiast wyraźnie lepiej niż szesnaście miesięcy temu postrzegana jest w tym kontekście praca policji. Od grudnia 2007 roku odsetek osób przekonanych o występowaniu korupcji w tej instytucji zmniejszył się aż o 12 punktów (z 28% do 16%). Nieco lepiej niż w 2007 roku oceniane są pod tym względem również urzędy centralne i ministerstwa (spadek o 5 punktów), a także służba zdrowia (spadek o 4 punkty).

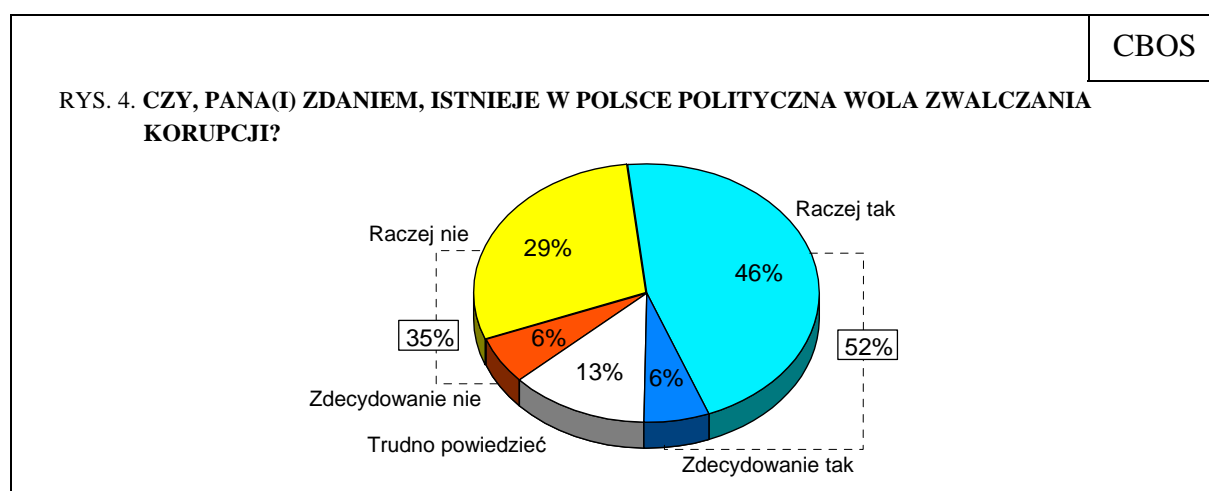
Tabela 3

Co jakiś czas mówi się o korupcji w różnych dziedzinach naszego życia społecznego. W których z wymienionych dziedzin, Pana(i) zdaniem, korupcja występuje najczęściej?	Wskazania respondentów według terminów badań							
	X '01	VI '02	VI '03	VI '04	V '05	VII '06	XII '07	IV '09
	w procentach							
Wśród polityków – działaczy partyjnych, radnych, posłów, senatorów	54	52	60	64	61	35	44	55
W służbie zdrowia	47	42	43	37	50	53	58	54
W sądach i prokuraturze	37	33	33	42	37	32	30	29
W urzędach gminnych, powiatowych, wojewódzkich	29	25	29	30	21	28	25	28
W urzędach centralnych i ministerstwach	38	29	37	39	34	22	32	27
W policji	31	23	25	21	34	31	28	16
W firmach państwowych	13	12	11	11	11	9	15	14
W firmach prywatnych	13	9	11	9	12	8	9	10
W bankach	6	3	5	4	4	3	2	4
W szkolnictwie i nauce	7	8	4	5	4	8	3	3
Gdzie indziej	1	0	1	1	1	2	0	4
Trudno powiedzieć	1	12	8	7	6	15	10	8

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ respondenci mogli wskazać więcej niż jedną dziedzinę

OCENA WALKI Z KORUPCJĄ

Zdaniem ponad połowy badanych (52%) klimat polityczny wokół problemu korupcji w Polsce sprzyja walce z tym zjawiskiem. O tym, że w naszym kraju nie ma politycznej woli zwalczania korupcji, przekonana jest natomiast nieco ponad jedna trzecia ankietowanych (35%). Co ósmy Polak (13%) nie ma wyrobionej opinii na ten temat.

Przekonanie o braku woli walki z korupcją w Polsce wzrasta wraz z wielkością miejscowości zamieszkania respondentów oraz poziomem ich wykształcenia. Nieco częściej

ów brak dostrzegają też osoby o prawicowych poglądach politycznych niż identyfikujące się z lewicą (zob. tabele aneksowe). W elektoratach partyjnych stosunkowo najbardziej krytycznie na tę kwestię zapatrują się zwolennicy PSL i PiS, a także osoby niezainteresowane udziałem w ewentualnych wyborach parlamentarnych. Polityczną wolę zwalczania korupcji najczęściej dostrzegają sympatycy PO.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty*	Czy, Pana(i) zdaniem, istnieje w Polsce polityczna wola zwalczania korupcji?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
PO	66	29	5
PiS	52	41	7
PSL**	53	44	3
SLD	57	36	7
Niezdecydowani	52	29	19
Niezamierzający głosować	42	40	18

* Określone na podstawie deklaracji głosowania w potencjalnych wyborach parlamentarnych
 ** Odpowiedzi potencjalnych wyborców PSL należy traktować ostrożnie z powodu niewielkiej ich liczebności w badanej próbie

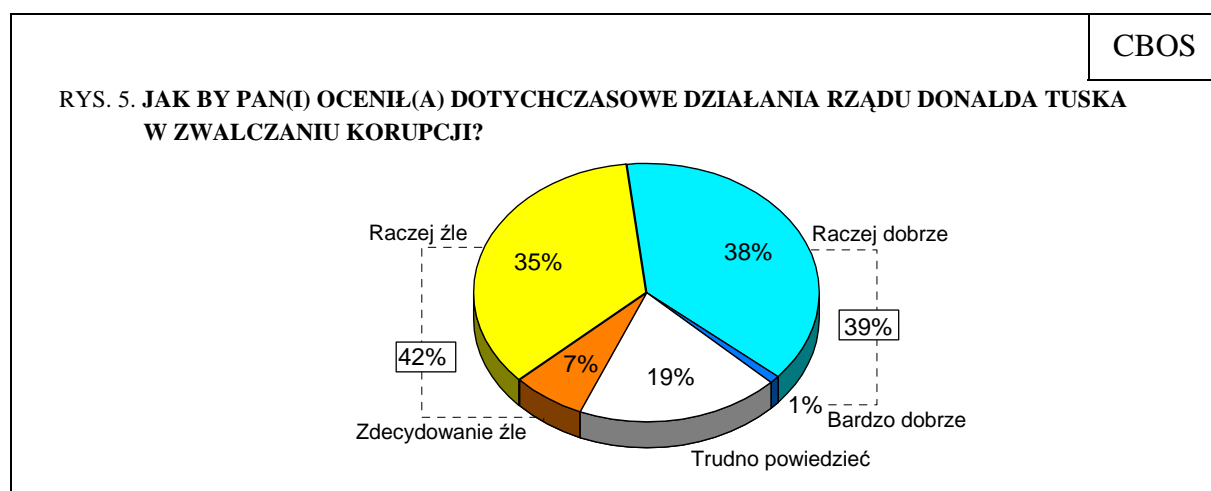
Polityczna wola zwalczania korupcji postrzegana jest głównie przez pryzmat obserwowanych zmian w tym względzie. Ci, którzy sądzą, że ostatnie dwa lata to okres spadku korupcji w Polsce, zwykle nie mają wątpliwości, że intencje polityków sprzyjają walce z tym problemem. Przekonanie takie dominuje również wśród tych, którzy twierdzą, że w ciągu ostatnich dwóch lat korupcja utrzymywała się na niezmiennym poziomie – w tym wypadku jednak wola polityczna nie jest już odbierana tak jednoznacznie. Jeszcze większe wątpliwości mają ci, którzy sądzą, że w ostatnich dwóch latach poziom korupcji w naszym kraju się zwiększył. W tej grupie dominuje pogląd, że walka z korupcją raczej nie leży w interesie polskich polityków.

Tabela 5

Czy w ciągu ostatnich dwóch lat korupcja w Polsce:	Czy, Pana(i) zdaniem, istnieje w Polsce polityczna wola zwalczania korupcji?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
– rozszerza się	44	48	8
– utrzymuje się na tym samym poziomie	54	38	8
– maleje	79	14	7
Trudno powiedzieć	35	16	49

Działania rządu w walce z korupcją odbierane są niejednoznacznie. Opinie negatywne minimalnie przeważają nad pozytywnymi (42% wobec 39%), przy czym ocen zdecydowanie złych jest o 6 punktów procentowych więcej niż zdecydowanie dobrych (7% wobec 1%). Niemal jedna piąta badanych (19%) nie potrafi ocenić działań, jakie podejmuje rząd Donalda Tuska w walce z korupcją.

Coraz mniejszym zaufaniem społecznym cieszy się Julia Pitera – pełnomocnik rządu ds. walki z korupcją. Obecnie po raz pierwszy od zaprzysiężenia rządu Donalda Tuska nieufność do Julii Pitery przeważa nad zaufaniem do niej (27% wobec 24%).

Tabela 6. Zmiany społecznego zaufania i nieufności do Julii Pitery

Stosunek do Julii Pitery	Wskazania respondentów według terminów badań									
	2007		2008							2009
	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	IV
	w procentach									
Zaufanie	26	28	40	35	33	30	34	28	27	24
Nieufność	11	14	19	21	19	18	19	23	23	27

Nieco lepiej postrzegane jest Centralne Biuro Antykorupcyjne – instytucja zajmująca się zwalczaniem korupcji w życiu publicznym i gospodarczym. Pozytywnie o działalności CBA wypowiada się obecnie dwie piąte ankietowanych (41%, od września 2008 roku wzrost o 6 punktów), natomiast negatywnie – niezmiennie od wielu miesięcy – ponad jedna czwarta (29%).

Tabela 7

Jak by Pan(i) ocenił(a) działalność CBA:	Wskazania respondentów według terminów badań									
	IX 2007		I 2008		V 2008		IX 2008		IV 2009	
	w procentowe									
– zdecydowanie dobrze	5	34	4	36	5	35	6	35	6	41
– raczej dobrze	29		32		30		29		35	
– raczej źle	20	35	21	29	19	27	21	27	23	29
– zdecydowanie źle	15		8		8		6		6	
Trudno powiedzieć	31		34		38		37		30	

★

★

★

Mimo pozytywnych symptomów w jakościowej ocenie zakresu korupcji w Polsce, nie ulega wątpliwości, że w społecznym odbiorze ciągle pozostaje ona istotnym problemem do rozwiązania. Oczywiście wydaje się też, że walkę z korupcją politycy powinni zacząć od siebie. Po czterech latach sfera polityki ponownie postrzegana jest jako dziedzina najbardziej skorumpowana. Nie ma też jednoznacznego przekonania, że w Polsce istnieje polityczna wola walki z korupcją, a działania obecnego rządu w tym zakresie postrzegane są jako raczej mało skuteczne i niesatysfakcjonujące.

Opracował

Rafał BOGUSZEWSKI

A N E K S

Tabela 1

		Jak Pan(i) sądzi, czy korupcja w Polsce jest problemem dużym czy małym?			Liczba osób
		Dużym	Małym	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		89	6	5	1094
Płeć	Mężczyźni	90	7	3	514
	Kobiety	88	4	7	580
Wiek	18-24 lata	91	5	4	156
	25-34	89	7	4	209
	35-44	93	4	3	175
	45-54	91	7	2	189
	55-64	89	6	6	178
	65 lat i więcej	83	3	13	186
Miejsce zamieszkania	Wieś	89	6	5	410
	Miasto do 20 tys.	88	3	9	147
	20-100 tys.	90	4	5	214
	101-500 tys.	90	6	4	181
	501 tys. i więcej mieszk.	88	8	4	142
Wykształcenie	Podstawowe	82	6	12	279
	Zasadnicze zawodowe	92	4	3	273
	Średnie	91	5	3	379
	Wyższe	92	7	1	163
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	89	9	2	96
	Średni personel, technicy	95	3	3	41
	Pracownicy adm.-biurowi	96	4		68
	Pracownicy usług	89	10	1	67
	Robotnicy wykwalifikowani	93	4	3	143
	Robotnicy niewykwalifik.	94	4	2	47
	Rolnicy	89	3	7	58
	Pracujący na własny rach.	86	14		37
Bierni zawodowo	Renciści	76	6	17	75
	Emeryci	87	4	9	230
	Uczniowie i studenci	89	6	5	93
	Bezrobotni	92	3	6	66
	Gospodynie domowe i inni	90	7	3	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	96	3	1	138
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	92	3	4	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	90	8	1	248
	prywatnym gosp. rolnym	90	4	6	51
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	95	3	3	228
	501-750	90	4	6	189
	751-1000	90	5	4	181
	1001-1500	88	6	6	166
	Powyżej 1500 zł	86	11	2	114
Ocena własnych war. mater.	Złe	86	6	7	194
	Średnie	90	4	7	483
	Dobre	90	7	3	417
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	90	5	6	68
	Raz w tygodniu	89	5	6	507
	1-2 razy w miesiącu	88	7	5	205
	Kilka razy w roku	92	4	4	217
	W ogóle nie uczestniczy	86	10	4	97
Poglądy polityczne	Lewica	92	6	3	147
	Centrum	88	6	6	383
	Prawica	93	5	2	354
	Trudno powiedzieć	82	5	12	211

Tabela 2

		Czy w ciągu ostatnich dwóch lat korupcja w Polsce:				Liczba osób
		rozszerza się	utrzymuje się na tym samym poziomie	maleje	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		30	44	14	12	1093
Płeć	Mężczyźni	29	48	15	8	513
	Kobiety	31	40	12	17	580
Wiek	18-24 lata	34	40	14	12	155
	25-34	26	50	18	6	209
	35-44	22	52	16	10	175
	45-54	33	44	14	9	189
	55-64	36	41	11	12	178
	65 lat i więcej	30	34	10	27	186
Miejsce zamieszkania	Wieś	32	42	12	13	410
	Miasto do 20 tys.	28	42	15	16	147
	20-100 tys.	33	45	12	11	214
	101-500 tys.	28	47	14	11	179
	501 tys. i więcej mieszk.	25	44	21	10	142
Wykształcenie	Podstawowe	34	35	9	21	278
	Zasadnicze zawodowe	33	43	13	11	273
	Średnie	29	47	13	11	379
	Wyższe	20	52	25	3	163
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	20	48	29	4	96
	Średni personel, technicy	41	43	6	10	41
	Pracownicy adm.-biurowi	33	45	13	10	68
	Pracownicy usług	24	56	15	5	67
	Robotnicy wykwalifikowani	26	51	10	13	143
	Robotnicy niewykwalifik.	35	49	14	2	47
	Rolnicy	35	43	6	16	58
	Pracujący na własny rach.	21	41	32	5	37
Bierni zawodowo	Renciści	30	34	10	27	75
	Emeryci	30	39	11	20	230
	Uczniowie i studenci	32	43	14	11	92
	Bezrobotni	35	43	14	8	66
	Gospodynie domowe i inni	40	37	15	8	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	34	47	14	5	138
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	29	55	12	4	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	22	50	20	8	248
	prywatnym gosp. rolnym	31	43	12	14	51
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	35	42	12	11	228
	501-750	27	48	12	13	189
	751-1000	31	46	11	13	181
	1001-1500	27	46	17	10	166
	Powyżej 1500 zł	22	47	23	8	114
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	32	12	16	194
	Średnie	31	43	11	15	483
	Dobre	25	50	18	8	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	35	42	8	15	68
	Raz w tygodniu	29	46	12	13	507
	1-2 razy w miesiącu	35	39	14	11	205
	Kilka razy w roku	31	44	14	11	216
	W ogóle nie uczestniczy	20	45	24	11	97
Poglądy polityczne	Lewica	32	46	16	6	147
	Centrum	27	48	13	13	383
	Prawica	30	46	17	8	354
	Trudno powiedzieć	35	31	10	24	209

Tabela 3

	W których z wymienionych dziedzin, Pana(i) zdaniem, korupcja występuje najczęściej?														Liczba osób										
	W urzędach gminnych, powiatowych, wojewódzkich		W urzędach centralnych i ministerstwach		Wśród polityków - działaczy partyjnych, radnych, posłów		W policji		W służbie zdrowia		W szkolnictwie i nauce		W firmach państwowych			W firmach prywatnych		W bankach		W sądach i prokuraturze		Gdzie indziej		Trudno powiedzieć	
	%		%		%		%		%		%		%			%		%		%		%		%	
Ogółem	28	27	55	16	54	3	14	10	4	29	4	8	1093												
Płeć	31	30	55	20	48	3	17	10	5	27	5	6	514												
	25	25	56	12	60	3	12	9	4	31	2	10	580												
Wiek	28	15	60	25	56	8	20	12	2	24	7	4	156												
	31	25	63	21	54	1	23	9	6	27	3	4	209												
	26	32	56	16	58	2	11	12	2	32	3	6	175												
	29	32	50	16	56	1	14	11	7	33	4	5	189												
	29	31	61	9	55	3	13	8	1	34	2	8	178												
	24	27	44	10	47	5	5	5	6	26	3	21	185												
Miejsce zamieszkania	21	26	59	16	51	3	14	10	4	28	3	10	410												
	30	25	54	18	55	2	14	11	4	26	5	9	147												
	30	31	50	19	54	3	10	7	4	32	4	6	213												
	31	33	52	11	57	4	12	11	3	36	5	7	181												
	38	20	58	15	58	5	24	8	9	24	4	5	142												
Wykształcenie	20	27	49	15	46	5	10	8	4	23	4	19	279												
	25	30	56	18	52	2	11	10	5	33	4	6	273												
	32	24	57	17	58	4	16	10	3	33	4	4	378												
	37	31	62	13	64	1	24	9	5	25	3	3	163												
Grupa społ.-zaw. pracujący	41	26	60	9	72		20	10	6	26	3	3	96												
	44	28	62	16	54	2	21	10	5	27	10	3	41												
	28	32	53	18	61	7	27	6	11	27	4		68												
	27	26	71	18	58	3	8	12	7	31	2	1	67												
	25	32	59	19	55	2	14	12	4	36	2	5	143												
	19	29	53	21	55	2	14	18	3	24	2	9	47												
	9	21	59	19	49	3	13	7	3	31	3	15	58												
	37	25	49	10	51		20	11	3	37	6	6	37												

Tabela 3 (cd.)

	W których z wymienionych dziedzin, Pana(i) zdaniem, korupcja występuje najczęściej?														Liczba osób
	W urzędach gminnych, powiatowych, wojewódzkich	W urzędach centralnych i ministerstwach	Wśród polityków - działaczy partyjnych, radnych, posłów	W policji	W służbie zdrowia	W szkolnictwie i nauce	W firmach państwowych	W firmach prywatnych	W bankach	W sądach i prokuraturze	Gdzie indziej	Trudno powiedzieć			
	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem	28	27	55	16	54	3	14	10	4	29	4	8	1093		
Bierni zawodowo	Renciści	27	32	46	13	42	4	9	5	26	2	20	75		
	Emeryci	26	27	50	11	49	4	8	8	28	3	16	229		
	Uczniowie i studenci	31	14	60	24	48	8	24	12	21	9	4	93		
	Bezrobotni	33	34	51	26	55	1	18	4	30	8	3	66		
	Gospodynie domowe i inni	22	29	53	14	64	3	8	11	38	2	3	73		
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	36	28	60	16	62	3	17	10	32	4	1	138		
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	28	32	68	19	53	1	20	10	28	1	4	77		
	sekt. prywat. poza rolnict.	29	29	56	15	58	2	16	12	32	4	4	248		
	prywatnym gosp. rolnym	6	18	59	23	53	4	16	7	30	3	13	51		
	Do 500 zł	22	32	58	18	49	3	14	9	35	4	6	228		
Dochody na jedną osobę	501-750	24	27	58	9	57	5	9	11	27	4	10	189		
	751-1000	29	28	51	16	56	3	11	8	31	3	11	181		
	1001-1500	27	24	55	13	58	5	17	10	31	2	8	166		
	Powyżej 1500 zł	46	27	50	15	55	2	22	12	30	4	4	114		
	Złe	27	33	48	11	46	3	12	7	33	2	14	194		
Ocena własnych war. mater.	Srednie	25	28	59	16	54	3	13	8	30	4	9	483		
	Dobre	32	24	55	18	58	4	18	13	27	5	4	416		
	Kilka razy w tygodniu	16	18	52	22	51	7	20	13	30	7	11	68		
Udział w prakt. religijnych	Raz w tygodniu	25	27	56	13	56	3	11	11	33	3	10	506		
	1-2 razy w miesiącu	26	33	58	16	54	2	16	9	27	3	4	205		
	Kilka razy w roku	35	31	57	20	52	4	16	8	24	5	6	217		
	W ogóle nie uczestniczy	39	18	47	18	53	4	20	4	25	3	10	97		
	Lewica	36	28	61	13	61	3	15	10	33	4	2	147		
Poglądy polityczne	Centrum	26	28	58	17	54	4	14	11	31	4	7	382		
	Prawica	27	27	54	18	58	2	17	9	32	3	6	354		
	Trudno powiedzieć	27	25	49	13	43	3	10	7	19	3	18	211		

Tabela 4

		Czy, Pana(i) zdaniem, istnieje w Polsce polityczna wola zwalczania korupcji?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		52	35	13	1094
Płeć	Mężczyźni	54	37	9	514
	Kobiety	50	33	17	580
Wiek	18-24 lata	54	36	10	156
	25-34	45	42	13	209
	35-44	56	36	8	175
	45-54	56	34	11	189
	55-64	55	33	12	178
	65 lat i więcej	48	29	23	186
Miejsce zamieszkania	Wieś	51	31	17	410
	Miasto do 20 tys.	57	31	12	147
	20-100 tys.	55	33	12	214
	101-500 tys.	52	41	7	181
	501 tys. i więcej mieszk.	44	46	10	142
Wykształcenie	Podstawowe	49	29	22	279
	Zasadnicze zawodowe	54	33	12	273
	Średnie	51	39	10	379
	Wyższe	55	40	4	163
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	56	41	4	96
	Średni personel, technicy	41	53	5	41
	Pracownicy adm.-biurowi	56	41	3	68
	Pracownicy usług	46	46	8	67
	Robotnicy wykwalifikowani	56	32	12	143
	Robotnicy niewykwalifik.	43	45	12	47
	Rolnicy	54	31	15	58
	Pracujący na własny rach.	61	37	3	37
Bierni zawodowo	Renciści	58	17	25	75
	Emeryci	50	30	20	230
	Uczniowie i studenci	54	34	12	93
	Bezrobotni	53	35	12	66
	Gospodynie domowe i inni	45	40	15	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	49	47	4	138
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	53	42	5	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	54	38	8	248
	prywatnym gosp. rolnym	54	29	17	51
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	48	37	15	228
	501-750	51	31	17	189
	751-1000	47	41	11	181
	1001-1500	58	33	9	166
	Powyżej 1500 zł	61	35	4	114
Ocena własnych war. mater.	Złe	40	42	18	194
	Średnie	52	33	15	483
	Dobre	58	35	8	417
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	52	39	8	68
	Raz w tygodniu	54	33	14	507
	1-2 razy w miesiącu	56	30	14	205
	Kilka razy w roku	46	44	11	217
	W ogóle nie uczestniczy	50	38	13	97
Poglądy polityczne	Lewica	60	32	9	147
	Centrum	51	36	12	383
	Prawica	57	39	4	354
	Trudno powiedzieć	39	29	31	211

Tabela 5

		Jak by Pan(i) ocenił(a) dotychczasowe działania rządu Donalda Tuska w zwalczaniu korupcji?			Liczba osób
		Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		39	42	19	1092
Płeć	Mężczyźni	42	46	12	513
	Kobiety	37	38	25	579
Wiek	18-24 lata	47	31	22	156
	25-34	42	41	17	209
	35-44	38	38	23	175
	45-54	40	44	16	187
	55-64	37	52	11	178
	65 lat i więcej	32	43	25	186
Miejsce zamieszkania	Wieś	42	38	20	410
	Miasto do 20 tys.	37	47	17	147
	20-100 tys.	38	44	19	213
	101-500 tys.	37	41	21	180
	501 tys. i więcej mieszk.	37	47	16	142
Wykształcenie	Podstawowe	40	37	23	279
	Zasadnicze zawodowe	40	43	16	272
	Średnie	36	45	19	378
	Wyższe	42	42	16	163
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	47	38	15	96
	Średni personel, technicy	26	61	12	41
	Pracownicy adm.-biurowi	32	52	15	68
	Pracownicy usług	43	45	12	67
	Robotnicy wykwalifikowani	46	36	19	142
	Robotnicy niewykwalifik.	51	27	22	47
	Rolnicy	30	44	26	58
	Pracujący na własny rach.	42	48	10	36
Bierni zawodowo	Renciści	37	35	29	75
	Emeryci	33	46	21	230
	Uczniowie i studenci	45	32	23	93
	Bezrobotni	33	48	19	66
	Gospodynie domowe i inni	41	43	16	73
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	39	52	9	138
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	40	43	16	77
	sekt. pryw. poza rolnict.	46	34	20	246
	prywatnym gosp. rolnym	33	40	27	51
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	38	42	20	228
	501-750	38	41	21	189
	751-1000	35	50	14	181
	1001-1500	47	39	14	166
	Powyżej 1500 zł	47	43	10	114
Ocena własnych war. mater.	Źłe	30	49	21	193
	Średnie	37	43	20	483
	Dobre	46	37	17	416
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	30	58	12	68
	Raz w tygodniu	38	40	21	506
	1-2 razy w miesiącu	44	39	17	205
	Kilka razy w roku	38	44	18	216
	W ogóle nie uczestniczy	42	40	18	97
Poglądy polityczne	Lewica	40	44	16	147
	Centrum	40	41	19	383
	Prawica	43	45	12	354
	Trudno powiedzieć	29	37	34	209